

opusdei.org

Prelatovo pismo (9. siječnja 2018.)

"Od ljudskih vrlina", rekao je sveti Josemaria, "želim vam u naslijeđe ostaviti ljubav prema slobodi i dobar humor." Prelat iznosi svoja razmišljanja o važnosti slobode u Opusu Dei u pismu datiranom na Utemeljiteljev rođendan.

31.01.2018.

Pismo možete poslušati [ovdje](#).

Predragi! Neka mi Isus čuva moje kćeri i sinove!

1 Prošlih mjeseci, slijedeći smjernice Općega kongresa, često sam se svraćao na slobodu. Sada ovim stranicama želim da se prisjetimo nekih aspekata tog velikog Božjeg dara slijedeći nauk svetoga Josemaríje koji je čitavog života bio zaljubljen u slobodu. Jednom prilikom je pisao: ***Neću se umoriti ponavljati, djeco moja, da je jedno od najevidentnijih obilježja duha Opusa Dei ljubav prema slobodi i razumijevanje***¹. Dok ponovno čitamo i meditiramo njegove riječi, mnogo zahvaljujmo Bogu. Ujedno nastojimo ispitati, svaki pojedinac, kako ih uz milost Božju bolje prenijeti na svoj osobni život. Tako ćemo se također naći u boljim uvjetima da pomognemo kako bi na kraju više duša moglo biti *u slobodi i slavi djece Božje* (Rim 8, 21).

Ljubav prema slobodi, traženje slobode od strane ljudi i naroda, pozitivan je znak našega vremena.

Priznanje slobode svakoj ženi i svakom muškarcu znači priznanje da su oni osobe: gospodari svojih djela i odgovorni za njih, uz mogućnost usmjeravanja svoga vlastitoga života. Iako sloboda ne otkriva uvijek ono najbolje, nikad nećemo moći pretjerivati u njezinoj važnosti, jer kad ne bismo bili slobodni, ne bismo mogli ljubiti.

Ali nažalost u mnogim okolinama nije uopće poznato što je točno sloboda. Često se misli na iluzornu slobodu bez ograničenja i kao zadnji cilj napretka, dok u ne malom broju puta nažalost ima i mnogih oblika ugnjetavanja i prividne slobode, a to su ustvari lanci koji porobljavaju. Sloboda koja se prije ili kasnije pokaže kao bez sadržaja. Papa piše: „Neki vjeruju da su slobodni kada na svojem životnom putu izbjegavaju Gospodina, a ne opažaju da zapravo ostaju siročad, bespomoćni, bez utočišta, bez doma u koji se uvijek

mogu vratiti. Prestaju biti putnici i postaju lutalice“2.

Pozvani na slobodu

2 Mi smo *na slobodu pozvani* (Gal 5, 13). Sami stvoreni svijet je očitovanje božanske slobode. Tekstovi Knjige postanka daju naslutiti ljubav Božju u stvaranju i Božju radost da On svijetu može pokazati svoju dobrotu i ljepotu (usp. Post 1, 31), a čovjeku svoju slobodu (usp. Post 1, 26-29). Kad nas je svakog pojedinačno pozvao u život, Bog nas je učinio sposobnima da odaberemo i volimo dobro i da ljubavlju odgovorimo na njegovu Ljubav. Ipak, naše ograničenje kao stvorenja omogućava i da se odijelimo od Boga. ***To je otajstvo božanske mudrosti da je pri stvaranju čovjeka na svoju sliku i priliku (usp. Post 1, 26), želio ući u uzvišeni rizik ljudske slobode***3.

Taj rizik je od početka povijesti doveo zaista do odbacivanja Ljubavi Božje zbog istočnog grijeha. Tako je oslabila snaga ljudske slobode prema dobru, a volja je ostala prignuta grijehu. Nakon toga osobni grijesi slabe još više slobodu, pa stoga grijeh uvijek znači u većoj ili manjoj mjeri ropstvo (usp. *Rim* 6, 17.20). Ipak, „čovjek je i dalje uvijek slobodan“⁴. Mada je „njegova sloboda uvijek krhka“⁵, ona je bitno dobro svake ljudske osobe i potrebno je čuvati je. Bog je prvi koji je poštuje i ljubi, jer ***ne želi robove, nego djecu***⁶.

3 *Gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost (Rim 5, 20). Pomoću milosti nastaje nova i veća sloboda kojom nas Krist oslobodi (Gal 5, 1). Gospodin nas oslobađa od grijeha svojim riječima i djelima: sve to ima otkupljujuću djelotvornost. Stoga, u svim tajnama naše katoličke vjere osjeća se hvalospjev slobodi*⁷. Često vam napominjem da se Isus Krist

nalazi u središtu našega života. Za otkrivanje najdubljeg smisla slobode moramo Njega promatrati. Divimo se slobodi Boga koji iz čiste ljubavi odlučuje poništiti se uzimajući tijelo kao što je naše. Sloboda koja se otvara pred nama u njegovom hodu po zemlji do žrtve na Križu: *Polažem život svoj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego ja ga sam od sebe polažem* (Iv 10, 17-18). Nije bilo u ljudskoj povijesti toliko bitnog slobodnog čina kao što je predanje Gospodinovo na Križu: ***On se predaje smrti u potpunoj slobodi Ljubavi***8.

Evandjelje svetoga Ivana priča o razgovoru Gospodina s nekima koji su u Njega vjerovali. Među riječima Isusovim glasno odzvanja obećanje: *Veritas liberabit vos*, istina će vas osloboditi (Iv 8, 32). Sveti Josemaría se pitao: ***Koja je to istina na kojoj cijelog našeg života počinje i završava put slobode? Ukratko ću***

vam je prikazati, uz radost i sigurnost, koje proizlaze iz odnosa između Boga i njegovih stvorenja: saznanje da potječemo iz ruku Božjih, da smo za Presveto Trojstvo objekt naklonosti, da smo djeca najuzvišenijeg Oca. Zato molim svoga Gospodina da se mi dan za danom odlučimo ovo zapaziti i okusiti: tako ćemo nastupati kao slobodne osobe⁹.

4 Naše božansko sinovstvo omogućava da se naša sloboda širi svom snagom koju joj je Bog dao. Ne oslobađajući se od kuće Očeve, pošto smo slobodni, već prihvaćajući svoje stanje djece. ***Tko se ne osjeća sinom Božjim, taj ne poznaje svoju suštinsku istinitost¹⁰***: taj živi okrećući sebi leđa i u konfliktu sa samim sobom. Stoga, kako je oslobađajuće znati da nas Bog ljubi; kako je oslobađajuće oprostjenje Boga koji nam dopušta da se vratimo sebi i svojoj pravoj kući (usp. Lk 15, 17-24).

Kad opraštamo drugima, na kraju također i mi osjetimo to oslobođenje.

Vjera u ljubav Božju prema svakom pojedincu (usp. 1 Iv 4, 16) omogućava nam da odgovorimo na ljubav. Mi možemo ljubiti jer On je nas prvi ljubio (usp. 1 Iv 4, 10). Svijest o tome da se beskrajna Ljubav Božja nalazi ne samo na početku našega života, već i u svakom trenutku, jer On je prisniji s nama nego mi sami¹¹ i ispunja nas sigurnošću. Svjesni da nas Bog čeka u svakoj osobi (usp. Mt 25, 40) i da želi biti prisutan u njihovom životu također i po nama, čini da punim rukama dajemo ono što smo primili. I u našem životu, kćeri i sinovi moji, primili smo i primamo mnogo ljubavi. Dati je Bogu i drugima čin je vrlo svojstven slobodi. Ljubav *ostvaruje* slobodu i otkupljuje je: omogućava joj da se sretne sa svojim početkom i krajem, u Ljubavi Božjoj. ***Sloboda zadobiva istom onda svoje pravo značenje***

kada je ona u službi otkupljujuće istine, kad se ona ulaže u potragu za beskrajnom Ljubavi Božjom, koja nam skida okove onoga ropstva12.

Božansko sinovstvo stoga vodi prema velikoj unutarnjoj slobodi, dubokoj unutarnjoj radosti i vedrom optimizmu nade: *spe gaudentes* (Rim 12, 12). Svijest djece Božje vodi nas također da ljubimo svijet koji je kao dobar izašao iz ruku našega Oca Boga i da se suočimo sa životom sasvim svjesni da se može činiti dobro, pobijediti grijeh i svijet voditi k Bogu. Papa Franjo je to izrazio promatrajući Majku Božju: „Od Marije, pune milosti, učimo da je kršćanska sloboda nešto više od jednostavne slobode od grijeha. To je sloboda koja nam dozvoljava gledati na zemaljske stvarnosti novim duhovnim svjetlom, sloboda za ljubav prema Bogu i braći čistim

srcem i život u radosnoj nadi u dolazak Kraljevstva Kristova“13.

Sloboda duha

5 Djelovati slobodno, bez prisile ikakve vrste, odgovara ljudskom dostojanstvu, a još više dostojanstvu kćeri i sinova Božjih. Ujedno je potrebno „osnaživati slobodu koja nije samovoljna, već u potpunosti ljudska, i to tako što ćemo prepoznati dobro koje joj prethodi“14: sloboda koja pomiruje s Bogom.

Želio bih se stoga zadržati na razmišljanju o važnosti *slobode duha*. Ne odnosim se na dvosmislenost koja se ponekad nalazi u ovom: djelovati u skladu s vlastitim hirovima i protiv svake norme. Ustvari, sloboda svih ljudi materijalno je ograničena prirodnim dužnostima i prihvaćenim obavezama (obiteljskim, stručnim, društvenim i drugim). Ipak, u svemu možemo djelovati slobodno ako to činimo iz ljubavi: „*Dilige et quod vis*

fac: Ljubi i čini što želiš“15. Prava sloboda duha je ta sposobnost i uobičajeni stav djelovanja iz ljubavi, posebno u trudu da se slijedi ono što u svakoj okolnosti Bog traži od svakoga pojedinca.

Kršćanski život je slobodan odgovor, pun inicijative i raspoloživosti, na ovo Gospodinovo pitanje: *Ljubiš li me?* (Iv 21, 17). Stoga, ***sasvim je krivo mišljenje da su predanje i sloboda nespojivi, jer predanje je baš posljedica slobode. Vidite, kad se neka majka žrtvuje iz ljubavi prema svojoj djeci, to je njezin izbor: i njezina će se sloboda mjeriti na njezinoj ljubavi. Ako je ljubav velika, sloboda će se pokazati plodonosna: blagostanje djece ima svoje korijene upravo u ovoj blagoslovljenoj slobodi, koja odabire predanje i koja se rađa iz ovog blagoslovljenog predanja, a upravo ono je sloboda***16.

Na tom području razumije se da poticanje na slobodu svakoga pojedinca ne znači umanjiti zahtjeve. Koliko smo slobodniji, više ćemo ljubiti. A ljubav je zahtjevna: *sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi* (1 Kor 13, 7). S druge strane, rast u ljubavi rast je u slobodi, što znači biti slobodniji. Toma Akvinski kaže: „*Quanto aliquis plus habet de caritate, plus habet de libertate*“¹⁷. Koliko jača je naša ljubav, slobodniji smo. Također djelujemo u slobodi duha kada nemamo volje nešto ostvariti ili nam se čini teško, ako to činimo iz ljubavi; ***Svi se moramo osjećati kao djeca Božja s težnjom da vršimo volju Očevu. Sve vršiti po volji Božjoj, i to zbog toga jer nam se tako sviđa, a to je veoma nadnaravan razlog***¹⁸.

6 Radost je također očitovanje slobode duha. Naš Otac nam kaže: ***Na ljudskom području želim vam***

***ostaviti kao u nasljedstvo ljubav
prema slobodi i dobro***

raspoloženje¹⁹. To su dvije stvarnosti koje se čine vrlo različitim, ali su spojene, jer pošto znamo da smo *slobodni za ljubav*, osjećamo radost u duši, a time i dobro raspoloženje: jedan pogled na svijet koji nam dozvoljava da, preko jednostavnog prirodnog karaktera, vidimo pozitivnu stranu - i, ako je to slučaj, zabavnu – stvari i situacija. Kao što kaže Papa Franjo, On „je tvorac radosti, Stvoritelj radosti. I ta radost u Duhu nam daje pravu kršćansku slobodu. Bez radosti mi kršćani ne možemo biti slobodni: pretvaramo se u robove svoje žalosti“²⁰.

Ta radost je određena da utječe na cijeli naš život. Bog hoće da budemo zadovoljni. Govoreći Apostolima Isus govori i nama: *da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna* (Iv 15, 11). Zato možemo radošću

ispuniti također i dužnosti koje mogu biti neugodne. Kao što kaže naš Otac, ***nije dopušteno misliti da je moguće samo radosno raditi ono što nam se sviđa***²¹. Može se činiti radosno – i ne bez volje – ono što košta, ono što nam se ne sviđa, ako se čini iz ljubavi i stoga slobodno. Moleći glasno, 28. travnja 1963., sveti Josemaría je ovako objašnjavao svjetlo koje je primio daleke 1931. godine: ***Ti si, Gospodine, htio da shvatim kako imati Križ znači susresti sreću i radost. A razlog, koji sada vidim jasnije nego ikad, ovaj je: imati Križ znači poistovjetiti se s Kristom, biti Krist, a stoga biti dijete Božje***²².

Cijeli božanski zakon i sve što je volja Božja za svakoga pojedinca nije zakon koji ograničava slobodu; nasuprot, to je *lex perfectae libertatis* (Jak 1, 25): zakon savršene slobode, kao i samo Evandjelje, jer se sve zbraja u zakonu ljubavi i ne samo

kao vanjski oblik koji zapovijeda da ljubimo, nego ujedno kao unutarnja milost koja daje snagu za ljubav.

„*Pondus meum amor meus*“: moja ljubav je moj teret, rekao je sveti Augustin²³, ne odnoseći se na evidentnu činjenicu da je ponekad teško ljubiti, nego da je ljubav koju nosimo u srcu to što nas pokreće i što nas posvuda vodi. „*Eo feror, quocumque feror*“, tamo kamo idem on je koji me vodi²⁴. Mislimo svatko pojedinačno koja je ljubav koja me vodi posvuda.

Tko pusti da se Ljubav Božja drži njegova srca, osobno osjeća koliko ***sloboda i predanje nisu u proturječju; oni se međusobno podržavaju. Sloboda se može predati samo iz ljubavi; nikakvu drugu vrstu odricanja ne shvaćam. Ne radi se pritom o nikakvoj više ili manje spretnoj igri riječi. U dobrovoljnom predanju, u svakom trenutku te***

osvete sloboda obnavlja ljubav; a obnoviti se znači biti uvijek mlad, velikodušan, sposoban za velike ideale i za velike žrtve25.

Poslušnost Bogu tako nije samo slobodan čin, već osim toga i oslobađajući čin.

Isus kaže učenicima: *Hraniti mi se valja jelom koje vi ne poznajete (...). Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo* (Iv 4, 32-34). Za Isusa je poslušnost prema Ocu hrana: ono što Mu daje snagu. A tako i kod nas: biti Isusov učenik, kako objašnjava sveti Ivan Pavao II., znači „*prionuti uz samu osobu Isusa, dijeliti njegov život i njegovu sudbinu, sudjelovati na njegovoj dragovoljnoj i dragoj poslušnosti prema volji Očevoj*“26.

Benedikt XVI. produbljuje taj prisan odnos između slobode i predanja: „U njegovoj poslušnosti Ocu Isus ostvaruje svoju slobodu kao svjestan

odabir motiviran ljubavlju. Tko je slobodniji od Njega koji je Svemoguć? Ali nije živio svoju slobodu kao odluku ili domenu. Živio ju je kao služenje. Na taj način je sadržajem ispunio slobodu koja bi inače bila samo „prazna“ mogućnost za nešto činiti ili ne. Sloboda, kao i sam život čovjekov, dobiva smisao po ljubavi. (...) Stoga, kršćanska sloboda apsolutno nije proizvoljnost; to je sljedba Krista u predanju sebe do žrtve na križu. Može se činiti paradoksalno, ali Gospodin je proživio vrhunac svoje slobode na križu, kao vrh ljubavi. Kada su Mu na Kalvariji dovikivali: „Ako si Sin Božji, siđi s Križa“, pokazao je slobodu Sina upravo ostajući obješen kako bi do kraja ispunio milosrdnu volju Očevu“27.

Ti me zavede, o Jahve, i dadoh se zavesti, nadjačao si me i svladao me (Jr 20, 7). Kakvi široki osjećaji su sabrani u toj molitvi proroka

Jeremije! Shvaćanje vlastitog poziva kao dar Božji – ne kao jednostavan okvir za obaveze – čak i kada trpimo, također je očitovanje slobode duha. Kako oslobađajuće je znati da nas Bog voli kakvi jesmo i zove nas na prvom mjestu da dopustimo da nas On ljubi.

8 Sloboda duha znači također da se ne navežemo na obaveze kojih nema; da znamo fleksibilno izostaviti i mijenjati tolike detalje u životu koji ovise o našoj slobodnoj osobnoj inicijativi. Kao što nam je pisao don Javier prije dvadeset godina, „ima naravno propisanih akcija i drugih koje to nisu u svojoj materijalnosti; ali kako kod prvih kao i preko drugih moramo slobodno i odgovorno tražiti ispunjavanje najveće zapovijedi ljubavi Božje: tako smo slobodni i poslušni istovremeno i u svakom trenutku“28.

Uvijek moramo u Djelu očuvati ambijent povjerenja i slobode koja olakšava otkriti onome kome trebamo ono što nas brine, komentirati ono što ne razumijemo ili što nam se čini da treba poboljšati.

Ponekad se to ozračje povjerenja hrani također i odanošću i strpljivošću da mirno i u dobrom raspoloženju podnosimo ljudska ograničenja, situacije koje ona sa sobom donose i drugo. To je stav dobrog djeteta koje u vršenju svoje slobode štiti dobra koja su veća od njegove točke gledišta, iako je netko uvjeren da je u pravu: dobra kao što su jedinstvo i obiteljski mir koji nemaju cijene. Nasuprot, kada se naše ideje odijele od drugih ***i vode nas u to da razbijemo jedinstvo i slogu sa svojom braćom, onda je to jasan znak da ne postupamo po duhu Gospodinovu***29.

9 Iako nas ponekad neke situacije mogu navesti da trpimo, Bog se često služi njima kako bi nas poistovjetio s Isusom. Kao što stoji u Poslanici Hebrejima, On *iz onoga što prepati, naviknu slušati (Heb 5, 8)* i tako *postava svima koji ga slušaju začetnik vječnoga spasenja (5, 9)*: donio nam je slobodu djece Božje. Prihvaćanje ljudskih ograničenja koja svi imamo, bez odustajanja od toga da ih koliko je moguće prevladamo, također je očitovanje i izvor slobode duha.

Mislite nasuprot na žalostan postupak starijega sina iz poredbe (usp. *Lk 15, 25-30*): kako predbacuje svojem ocu toliko toga što je gorko sakupio u svojoj duši i kako nije sposoban pridružiti se obiteljskoj radosti. Njegova sloboda je postajala sve manja i egoistična, nesposobna da ljubi i da shvati da je *sve moje – tvoje (Lk 15, 31)*. Živio je u svojoj kući, ali nije bio slobodan, jer njegovo srce je bilo odsutno.

Kako je nasuprot tome divna priča o Ruti Moapki kod koje sloboda i predanje imaju duboke korijene u smislu obiteljske pripadnosti.

Ganutljivo je kako ta žena odgovara na inzistiranje svoje svekrve koja je hrabri da živi svoj život na svoj način: *Nemoj me tjerati da te ostavim i da odem od tebe: jer kamo ti ideš, idem i ja i gdje se ti nastaniš, nastanit ću se i ja; tvoj narod moj je narod i tvoj Bog moj je Bog. Gdje ti umreš, umrijet ću i ja, gdje tebe pokopaju, pokopat će i mene (Rut 1, 16-17).*

Na kraju, dok promatramo Presvetu Djevicu, još jasnije nam je kako se sloboda razvija u vjernom predanju. ***Sjetimo se sada veličanstvenog trenutka kad je Arkandeo Gabrijel našoj Dragoj Gospi objavio božansku odluku. Naša Majka čuvši to, upita kako bi bolje razumjela što Gospodin od Nje želi. Odmah iza toga slijedi odlučan odgovor: fiat! – Neka mi***

bude po riječi tvojoj! – kao plod najveće slobode: slobodne odluke za Boga³⁰.

Obrazovati slobodne ljude i voditi ih

10 Osobno duhovno vodstvo, koje se uvijek mora odvijati u ozračju slobode i usmjeravati se tako da obrazuje ljude koji se osjećaju ***slobodni kao ptice³¹***, ima u obrazovanju važnu ulogu. U tom smislu piše naš Otac, misleći na one koji primaju osobne razgovore svoje braće i sestara, da ***autoritet duhovnog voditelja nije moć. Ostavite dušama uvijek veliku slobodu duha. Mislite na ovo što sam vam toliko puta rekao: jer mi se tako sviđa, čini mi se da je to razlog više nadnaravan od svih drugih. Funkcija duhovnog voditelja je pomoći da duša želi – da joj se sviđa – ispuniti volju Božju. Ne zapovijedajte, savjetujte³²***. Savjetima iz

duhovnoga vodstva nastoji se slijediti djelovanje Duha Svetoga u svakoj duši i pomoći joj da se nađe pred Bogom i svojim vlastitim dužnostima u osobnoj slobodi i odgovornosti, jer ***kada Bog stvori dušu, ne ponavlja isto. Svaki pojedinac je kakav jest i svakome treba ophod prema tome kakvog ga je Bog učinio i da ga vodi k Bogu***³³.

Uz savjet obično može ići ljubazan zahtjev koji omogućava uvjerenje da se uvijek *isplati* truditi se biti vjeran zbog ljubavi, dragovoljno. Također može u duhovnom vodstvu biti – jasno, ali uvijek uz ljubav i pažljivost – „zapovjedni savjet“, koji podsjeća na obavezu ispunjavanja dužnosti. Snaga tog savjeta ipak ne proizlazi iz samoga savjeta, nego iz te dužnosti. Kada ima povjerenja, može se i mora tako govoriti i tko prima te primjedbe, zahvalan je, jer u toj gesti prepoznaje jakost i ljubav starijega brata ili sestre.

11 Tijekom cijeloga života i bez zanemarivanja svoga potrebnoga zahtijevanja teži brazovanje važnoj mjeri da *otvori horizonte*. Nasuprot, ako bismo se ograničili da zahtijevamo i da od nas zahtijevaju, mogli bismo svršiti u tome da vidimo samo ono što ne uspijemo učiniti, svoje mane i ograničenja, zaboravljajući na najvažnije: ljubav Božju prema nama.

U tom istom kontekstu sjećamo se kako nas je sveti Josemaría učio: ***U Djelu smo veliki prijatelji slobode, a također smo to i u unutarnjem životu: ne prijanjamo uza sheme i metode (...). Ima mnogo i treba da bude mnogo od samoopredjeljenja čak i u duhovnom životu***³⁴. Stoga nas iskrenost u duhovnom vodstvu, koje nam omogućava da slobodno otvorimo dušu, kako bismo primili savjet, također potiče na osobnu inicijativu, da slobodno očitujemo ono što vidimo kao moguće točke

svoje unutarnje borbe za sve veće poistovjećenje s Isusom Kristom.

Stoga, obrazovanje, dok se svima prenosi isti duh, ne donosi uniformiranost, već jedinstvo. Na slikovit način je sveti Josemaría rekao da se u Djelu ***može hodati putom na mnoge načine. Može se ići desnom stranom ili lijevom, na cik-cak, hodajući pješice ili na konju. Ima na tisuće načina za hodanje po božanskom putu: prema okolnostima, bit će za svakog pojedinca obavezno, jer tako naređuje savjest, da slijedimo jedno ili drugo od tog procesa. Jedino je važno ne skrenuti s puta***³⁵. Duh Djela, kao i duh Evandjelja, ne nameće se našem biću, nego ga oživljuje: to je sjeme koje je određeno da raste u zemlji svakoga pojedinca.

12 U obrazovanju također je važno izbjegavati da nam pretjerana težnja

prema sigurnosti ili pažnja ne stegne dušu i da nas ne umanji. ***Oni koji su susreli Krista ne mogu se zatvoriti u svoj ambijent: bila bi vrlo žalosna stvar to osiromašenje! Treba se sasvim otvoriti da se dođe do svih duša. Svatko mora stvarati - i povećavati - krug prijatelja, na koje može djelovati vlastitim profesionalnim ugledom, vlastitim vladanjem, vlastitim prijateljstvom, potvrđujući da Krist utječe preko tog staleškog ugleda, tog vladanja i tog prijateljstva***³⁶. Kako je dakle važno obrazovati se u potrebi da živimo bez straha da ćemo se prevariti, bez straha da nismo na visini, bez straha od protivne okoline; i uz nadnaravni pogled – razborito i odlučno – uključiti se u svoj društveni i stručni ambijent.

Ljubav prema istini stoga se također vidi u spontanosti i inicijativi u apostolatu koji ide skupa s

konkretnim apostolskim zadacima. Uvijek je važno imati na umu da je **naš apostolat prije svega osobni apostolat**³⁷. To isto primjenjuje se na razini promoviranja apostolskih aktivnosti od strane Voditelja: ***Nikad vas nisam htio vezati, već baš nasuprot nastojao sam da djelujete u velikoj slobodi. U svojoj apostolskoj akciji morate imati inicijativu unutar vrlo širokog okvira koji označava naš duh kako biste na svakom mjestu, u svakoj okolini i u svako vrijeme pronašli aktivnosti koje se bolje prilagođavaju okolnostima***³⁸.

13. Drugo važno očitovanje ljubavi prema slobodi vidi se u pastoralnom upravljanju koje pripada Prelatu i njegovim Vikarima, uz pomoć odgovarajućih Vijeća. razmotrimo još jednom i zahvalno ove riječi svetoga Josemaríje: ***Kao posljedica tog duha slobode, obrazovanje se – kao i upravljanje – u Djelu temelji na***

povjerenju (...). Ništa se ne postiže upravljanjem koje se temelji na nepovjerenju. Naprotiv, plodno je zapovijedati i obrazovati u poštivanju duša, razvijajući u njima pravu i svetu slobodu djece Božje, poučavajući ih kako upravljati svojom slobodom. Obrazovati i upravljati znači ljubiti³⁹.

Nalagati dušama u poštivanju na prvom mjestu znači pažljivo poštivati unutrašnjost savjesti, bez miješanja upravljanja i duhovnoga vodstva. Na drugom mjestu to poštivanje omogućava razlikovati naloge od kojih su važni samo poticaji, savjeti i prijedlozi. A na trećem mjestu, ali što nije manje važno, upravljati s takvim pouzdanjem da se uvijek računa, koliko je moguće, s mišljenjem zainteresiranih osoba. Takav stav onih koji upravljaju, njihova spremnost da slušaju, divno je očitovanje o tome da je Djelo obitelj.

Također imamo zahvalno iskustvo potpune slobode koja je u Opusu Dei u ekonomskim, političkim, slobodnim teološkim i drugim pitanjima. ***U onome što nije od vjere svaki pojedinac misli i postupa kako želi, u potpunoj slobodi i osobnoj odgovornosti. A pluralizam, koji se logično i sociološki izvodi iz te činjenice, ne znači za Djelo nikakav problem: još više, taj pluralizam je očitovanje dobroga duha***⁴⁰. Taj pluralizam mora se ljubiti i gajiti, premda se nekome različitost ponekad može činiti teška. Tko ljubi slobodu može vidjeti ono što je pozitivno i drago što drugi misle u tim širokim područjima.

U onome što se odnosi na način ostvarivanja upravljanja sveti Josemaría je odredio i podsjetio uvijek na čvrstoću kolegijalnosti koja je još jedno očitovanje tog duha slobode kojim je prožet život u Opusu

Dei: U brojnim prilikama sam vam ponavljao i često ću ponoviti tijekom svoga života da u Djelu na svim razinama tražim kolegijalno upravljanje: neka ne nastane tiranija. To je očitovanje razboritosti, jer kolegijalnim upravljanjem lako se proučavaju događaji, bolje se ispravljaju pogreške i većom učinkovitošću se usavršavaju apostolski poslovi koji već dobro idu⁴¹.

Kolegijalnost nije samo ni poglavito metoda ili sustav funkcioniranja za odlučivanje; prije svega je to duh, ukorijenjen u uvjerenju da svi možemo primiti i da nam je potrebno svjetlo drugih, podaci i drugo, a to nam pomaže da poboljšamo, pa čak i da promijenimo mišljenje. Ujedno to sa sobom donosi upravo poštivanje – još više: pozitivno promicanje – slobode drugih kako bi oni bez ikakve poteškoće mogli izložiti svoje gledište.

Poštivanje i obrana slobode u apostolatu

14. Apostolat ima svoj početak u iskrenoj želji da se drugima omogući njihov susret s Isusom Kristom ili veća prisnost s Njim. ***Naš stav pred dušama označava se riječima Apostola koje su kao poklik: caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu! (1 Kor 16, 24): moja ljubav za sve vas u Kristu Isusu. Uz ljubav bit ćete sijači mira i radosti u svijetu, ljubeći i braneći osobnu slobodu duša, slobodu koju Krist poštuje i koju je za nas zadobio (usp. Gal 4, 31)***⁴².

Na prvom mjestu ljubimo slobodu ljudi kojima se obraćamo i pomažemo im da se približe Gospodinu, u apostolatu prijateljstva i povjerenja na koji nas poziva sveti Josemaría da ga ostvarimo svjedočenjem i riječju. ***Također i u apostolskoj akciji – bolje rečeno:***

poglavito u apostolskoj akciji – želimo da ne bude ni najmanja sjena prisile. Bog želi da Mu se služi u slobodi i stoga ne bi bio dobar apostolat koji ne bi poštivao slobodu svih savjesti⁴³.

Pravo prijateljstvo sa sobom donosi iskrenu obostranu ljubav koja je istinska zaštita slobode i uzajamne prisnosti. Apostolat nije nešto pridodano prijateljstvu, jer, kao što sam vam pisao, „mi ne činimo apostolat. Mi smo apostoli!⁴⁴ Samo prijateljstvo je apostolat, samo prijateljstvo je dijalog u kojem dajemo i primamo svjetlo; u kojem nastaju projekti u obostranom otvaranju obzora; u kojem se radujemo zbog dobra i oslanjamo se u teškoćama; u kojem se osjećamo dobro, jer Bog želi da budemo zadovoljni.

15. Kao što znate, shvaćen u svojem iskonskom značenju, prozelitizam je

pozitivna stvarnost, jednaka misionarskoj aktivnosti u širenju Evandjelja⁴⁵. Tako je to uvijek shvaćao sveti Josemaría, a ne u negativnom smislu koji je zadobio taj termin u novijim vremenima. Sa svim potrebno je imati na umu da, više od onoga što bismo željeli, ponekad riječi dobivaju drugačije konotacije od one koje su imale na početku. Stoga, odvagnite u kontekstu prikladnost korištenja te riječi, jer ponekad bi vaši sugovornici mogli razumjeti nešto drugačije od onoga što im želite reći.

Poštivanje i obrana slobode svih vidi se također - ako je to slučaj i vrlo posebno - kada se nekoj osobi govori o mogućnosti Božjeg poziva u Djelo. Imaju slobodu da se savjetuju s bilo kime i prije svega imaju potpunu slobodu u raspoznavanju mogućeg vlastitoga poziva i prema tome u odlučivanju. Sveti Josemaría, komentirajući teške riječi iz

Evandjelja, *compelle intrare* – prisili da uđu – iz poredbe (Lk 14, 23), piše: ***Jer glavno obilježje našega duha je poštivanje osobne slobode svih, compelle intrare, što morate živjeti u prozelitizmu, ne kao materijalni poticaj, već obilje svjetla i nauka; duhovni impuls vaše molitve i vašega rada, što je autentično svjedočanstvo nauka; skup žrtve, koji znate prikazati; osmijeh koji vam se pojavljuje na ustima, jer ste djeca Božja: sinovstvo koje vas ispunja spokojnom srećom – iako u vašem životu ponekad ne izostaju protivštine – koju drugi vide i zavide vam. Dodajte svemu tome svoju ljupkost i svoju ljudsku simpatiju i imat ćemo sadržaj od compelle intrare***⁴⁶. Kako je tako jasno da Djelo raste i mora rasti uvijek u ozračju slobode, pokazujući – odlučno i jednostavno – blistavu ljepotu života s Bogom.

***

16. *Veritas liberabit vos (Iv 8, 32).* Sva obećanja oslobođenja koja se događaju tijekom stoljeća istinita su u mjeri kako se hrane Istinom o Bogu i čovjeku; Istina, koja je jedna Osoba: Isus, Put, Istina i Život (usp. *Iv 14, 6*). „Također i danas, nakon dvije tisuće godina, pojavljuje se Krist pred nama kao Onaj koji čovjeku donosi slobodu baziranu na istini, kao Onaj koji oslobađa čovjeka od onoga što ograničava, umanjuje i kao uništava tu slobodu u samim njezinim korjenima, u ljudskoj duši, u njegovu srcu i u njegovoj savjesti“47.

Bog nam je dao slobodu zauvijek: taj dar nije nešto prolazno što se vrši samo za vrijeme ovoga života na zemlji. Sloboda, kao i ljubav, „nikad ne prestaje“ (*1 Kor 13, 8*): ona traje u Nebu. Naš put do Neba je upravo put prema slobodi slave djece Božje: *in libertatem gloriae filiorum Dei (Rim 8,*

21). U Nebu ne samo da neće nestati slobode, već će ona postići svoju puninu: onu koja obuhvaća Ljubav Božju. ***Jedna te velika Ljubav čeka u Nebu: nema izdaje, nema prevare. Cijela Ljubav, sva ljepota, sva veličina, sve znanje...! Neće posustati: nasitit će te bez zasićenja***⁴⁸. Ako smo vjerni, po milosrđu Božjem, u Nebu ćemo po punini ljubavi biti potpuno slobodni.

Sa svom ljubavlju vas blagoslivlja

vaš Otac

Fernando

Rim, 9. siječnja 2018., godišnjica rođenja svetoga Josemaríje

1 *Pismo*, 31.5.1954., br, 22.

2 Franjo, Ex. ap. *Evangelii gaudium*, 24.11.2013., br. 170.

3 *Pismo*, 24.10.1965., br. 3.

4 Benedikt XVI., Enc. *Spe salvi*,
30.11.2007., br. 24.

5 *Isto.*

6 *Susret s Kristom*, br. 129.

7 *Prijatelji Božji*, br. 25.

8 *Križni put*, 10. postaja.

9 *Prijatelji Božji*, br. 26.

10 *Isto.*

11 Usp. Sveti Augustin, *Ispovijesti*, III,
6, 11.

12 *Prijatelji Božji*, br. 27.

13 Franjo, Homilija, 15.8.2014.

14 Benedikt XVI., Enc. *Caritas in
veritate*, 29.6.2009., br. 68.

15 Sveti Augustin, *In Epist. Ioan. ad
Parthos*, VII, 8.

16 *Prijatelji Božji*, br. 30.

17 Sveti Toma, *In III Sent.*, d. 29, q. un., a. 8, q. 3 s.c. 1.

18 *Susret s Kristom*, br. 17.

19 *Pismo 31.5.1954.*, br. 22.

20 Franjo, Homilija, 31.5.2013.

21 *Pismo 29.12.1947.*, br. 106.

22 Bilješke s razmatranja, 28.4.1963.

23 Sveti Augustin, *Ispovijesti*, XIII, 9, 10.

24 *Isto.*

25 *Prijatelji Božji*, br. 31.

26 Sveti Ivan Pavao II., Enc. *Veritatis splendor*, 6.8.1993., br. 19.

27 Benedikt XVI., Govor na Angelusu, 1.7.2007.

28 Javier Echevarría, Pastoralno pismo, 14.2.1997., br. 15.

29 *Susret s Kristom*, br. 17.

30 *Prijatelji Božji*, br. 25.

31 *Pismo 14.9.1951.*, br. 38.

32 *Pismo 8.8.1956.*, br. 38.

33 *Isto.*

34 *Pismo 29.8.1957.*, br. 70.

35 *Pismo 2.2. 1945.*, br. 19.

36 *Brazda*, br. 193.

37 *Pismo 22.10.1939.*, br. 10.

38 *Pismo 24.10.1942.*, br. 46.

39 *Pismo 6.5.1945.*, br. 39.

40 *Razgovori*, br. 98.

41 *Pismo 24.12.1961.*, br. 5.

42 *Pismo 16.7.1933.*, br. 3.

43 *Pismo 9.1.1932.*, br. 66.

44 Pastoralno pismo, 14.2.2017., br. 9.

45 Usp. Kongregacija za Vjeru, *Doktrinarna bilješka o aspektima evangelizacije*, 3.12.2007., br. 12 i bilješka 49.

46 *Pismo 24.10.1942.*, br. 9.

47 Sveti Ivan Pavao II., *Redemptor hominis*, 4.3.1979., br. 12.

48 *Kovačnica*, br. 995.

.....